

Jeseníček

Číslo

17/2024-2025

Ročník 50

Svíčkárně Rodas v Šestajovicích není třeba jesenickým žákům představovat, již mnohokrát sem totiž zavítali v rámci vzdělávacích a poznávacích exkurzí. Nejinak tomu bylo i v pondělí 7. dubna, kdy se sem vypravili naši prvňáčci.

Do Šestajovic u Prahy nás dopravil autobus. Po příjezdu všichni posvačili a potom se pod vedením paní vedoucí s vervou pustili do tvořivé činnosti. Žáci byli moc šikovní a radovali se ze své práce. Vyrobili si plovoucí svíčku – vajíčko, nabarvili si v barevném vosku svíčku dle výběru a navrstvili si do nádoby koupelovou sůl. Po celou dobu mohli sledovat záznam z výroby a barvení svíček. Vyslechli si, jaká barva koupelové soli je na bolest hlavy, rýmu apod.

Následně se šlo nakupovat do podnikové prodejny, kde měli nejrůznější svíčky, čokolády, balzámy, vůně, koupelové soli, vosky, knoty a mnoho dalšího. Poté jsme poobědvali a pak si šli prohlédnout zvířátka ve zdejší farmě. Největšímu zájmu se těšili malí králíci. Výlet se všem moc líbil a těšíme se na další.

Za prvňáčky napsala Mgr. Jana Doležalová

V úterý 8. dubna se členové dějepisného kroužku vydali na plánovanou exkurzi do Státního okresního archivu v Rakovníku. Prohlídku si nenechalo ujít devět žáků z 5. – 7. třídy (A. Bidrmanová, A. Sárová, J. Hájková, M. Vojtová, V. Kačírová, N. Malichová, J. Váňa, V. Štercl a M. Staňková), kteří v doprovodu p. uč. Hrůzové odjeli krátce po 11. hodině vlakem do Rakovníka.

Provázelo nás pěkné počasí, i proto nám nepřípadaly cesta vlakem i následné stoupání k místu, kde archiv sídlí, náročné. Již krátce po čtvrt na jednu nás v archivu přivítala ředitelka, Mgr. Renata Mayerová, a začala prohlídka, na kterou jsme se všichni těšili.

Nejprve jsme se v přednášce seznámili s historií archivnictví i archivu v Rakovníku. Nejen že jsme se dozvěděli spoustu zajímavých informací, ale mohli jsme si na vlastní oči také prohlédnout některé archiválie (například výuční list z 19. století, staré obrázky města Jesenice atd.), pečeti a pomůcky písařů (pečetidlo, pergamen). Tato část exkurze byla o to zajímavější, že obsahovala ukázky archiválií vztahujících se přímo k historii Jesenice. Dokonce jsme viděli, jak vypadá rostlina zvaná šáchor papyrový, ze které se kdysi vyráběl papyrus. V této části exkurze nechyběly ani informace o poslání archivů v současnosti a o tom, co práce archiváře obnáší. Některé účastníky překvapilo, jak vysoké požadavky jsou na zaměstnance archivu kladeny v oblasti znalosti jazyků – velmi dobře musí ovládat zejména němčinu a také základy latiny.

Pak už jsme se vydali na prohlídku jednotlivých pracovišť. Prohlédli jsme si depozitář, veřejnosti běžně nepřístupný, a pracovnu archiváře, kde pro nás byly přichystány další ukázky dokumentů, např. různé kroniky. Někteří zkusili zápisy přečíst, ale nebylo to vůbec snadné. Na závěr exkurze jsme se přesunuli do badatelny, kde jsme se seznámili s pravidly návštěvy archivu pro badatele a prohlédli si vybranou literaturu k historii Jesenice z fondu archivní knihovny.

Po téměř dvou hodinách strávených v archivu jsme zamířili na vlak. Do Jesenice jsme se, plní zážitků, vrátili v krátce po 15. hodině.

Exkurze splnila naše očekávání. Přálo nám počasí, dozvěděli jsme se mnoho zajímavostí, vše proběhlo bez problémů. Velké poděkování patří ředitelce archivu, paní Mgr. Renatě Mayerové, za maximální vstřícnost při plánování exkurze, velmi zajímavou prohlídku a za ochotu, se kterou odpovídala na všechny naše dotazy.

OKRESNÍ KOLO BIOLOGICKÉ OLYMPIÁDY - KATEGORIE D

Okresního kola 59. ročníku biologické olympiády kategorie D se ve čtvrtek 10. dubna v Rakovníku zúčastnily Miluše Staňková (7. tř.), Andrea Sýkorová (6. tř.) a Martina Zuzana Gasperová (7. tř.). Jak ukazují výsledky, vedly si naše dívky zdatně, zejména 1. místo Milušky Staňkové a těsné 4. místo Andrejky Sýkorové hovoří za vše. Gratulujeme!

KATEGORIE: D

		TEST	POZNÁVÁNÍ PŘÍRODNIN	LABORATORNÍ PRÁCE	VSTUPNÍ ÚKOL	BODY CELKEM	POŘADÍ
JMÉNO	TŘÍDA						
Miluše Staňková	VII.	69,00	40,00	17,00	10,00	136,00	1.
Andrea Sýkorová	VI.	54,00	34,00	15,00	10,00	113,00	4.
Martina Z. Gasperová	VII.	40,00	20,00	18,00	10,00	88,00	17.
Soutěže se zúčastnilo 24 žáků.							

Biologická olympiáda je soutěž s velkou tradicí a také s velkými nároky na znalosti soutěžících. Po školním kole následuje kolo okresní, a kdo uspěje i v něm, postoupí do kola krajského, případně celostátního. Soutěž je rozdělena do několika kategorií podle věku soutěžících. Pro účast v okresním kole je zapotřebí vypracovat vstupní úkol, což je několikastránková práce na zadané téma.

Okresní kolo kategorie D (6. – 7. třída) se letos konalo 10. dubna v Rakovníku. Sešlo 24 soutěžících, kteří museli napsat písemný test, zvládnout poznávačku rostlin a živočichů a vypracovat laboratorní úkol s protokolem (preparace žihadla včely medonosné). Pohledem do výsledkové listiny zjistíte, že naše účast byla více než úspěšná. Milušce přejeme hodně štěstí v kole krajském, které proběhne 16. května v Mělníku.

Ing. Zdeněk Pecka

ČÍSLO PÍ A PAN GOODWIN

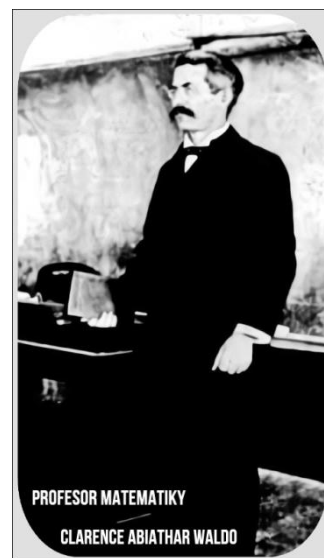
S číslem π se opravdu nenudíme. Z amerického státu Indiana pochází příběh z r. 1897, kde lékař a amatérský matematik Edward J. Goodwin (dokonce publikoval krátký text v časopise American Mathematical Monthly) ukázal nesporný talent pro matematickou ekvilibristiku. Přesvědčil totiž zákonodárce, aby jím určenou hodnotu π stanovili zákonem (Bill 246). A málem k tomu opravdu došlo.

Na tom by ještě nebylo nic divného, kdyby v zákoně nemělo být uvedeno, že pí je rovno $\pi = \frac{16\sqrt{2}}{7} \doteq 3,232$. Navíc se tato hodnota měla zařadit do učebnic a Goodwinovi by náležely poplatky za autorské právo.

Goodwin i někteří zákonodárci ignorovali, že už v roce 1882 německý matematik Carl Louis Ferdinand von Lindemann (1852 – 1939) dokázal transcendentu π a s tím související nemožnost kvadratury kruhu, a ignorovali i to, že v té době už bylo π vypočítáno na stovky desetinných míst, navíc dost odlišných od Goodwinem uváděné hodnoty. Vůbec nic z toho poslance z Indiany neznepokojovalo. Návrh prošel několika komisemi a byl předložen Senátu s doporučením, že by měl být schválen. K tomu však již naštěstí nedošlo.

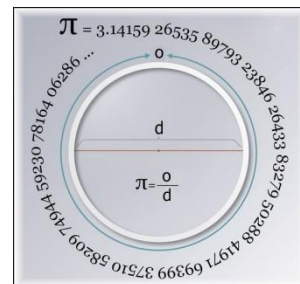
Někdo totiž ukázal text tohoto zákona univerzitnímu profesorovi matematiky Clarenci A. Waldovi (1852 – 1926), který právě projížděl Indianou, a požádal ho, zda by mohl k textu napsat předmluvu. Když si profesor ke svému zděšení plné znění přečetl, rozhodl se okamžitě jednat a bláhové zákonodárce z Indiany ochránit před zesměšněním. Pochybný zákon 246 nakonec schválen nebyl.

π

JAK DO TÉ DOBY NARŮSTAL POČET DESETINNÝCH MÍST ČÍSLA

ROK – JMÉNO	POČET DESET. MÍST
1579 – Francois Viete	9
1593 – Adriaan van Roomen	16
1610 – Ludolph van Ceulen	35
1699 – Sharp	71
1701 – Machin	100
1719 – de Lagny	112
1789 – Vega	126
1841 – Rutherford	152
1853 – Rutherford	440
1873 – William Shanks */	527

3.141592653589793238462643383279
5028841971693993751058209749445923
07816406286208998628034825342117067
9821 48086 5132
823 06647 09384
46 09550 58223
17 25359 4081
2848 1317
4502 8410
2701 9385
21105 55964
46229 48954
9303 81964
4288 10975
68593 34461
284756 48233
78678 31652 71
2013092 456485 66
9234603 48610454326648
2133936 0726024914127
3724587 00660631358
817488 150902096

*/ William Shanks (1812 – 1882) vypočítal dokonce celých 707 číslic čísla π , ovšem D. F. Ferguson v roce 1944 odhalil, že na 528. místě udělal chybu.

DUBEN – 2. ČÁST:

17. dubna	* Zemřel římský císař Josef I. (1711) * Ničivý nálet Spojenců na Plzeň (1945) * 1. ročník Pochodu Praha – Prčice (1966) * Novým generálním tajemníkem ÚV KSČ Gustáv Husák (1969) * Počátek vlády Rudých Khmerů v Kambodži (1975)
18. dubna	* Protižidovský pogrom v Praze na Starém Městě (1389) * 1. parlamentní volby v ČSR (1920) * Kapitulace Jugoslávie (1941) * Vstup americké armády na české území u Aše (1945) * Masakr v Zákřově (1945) * Spojenecký nálet na Plzeň (1945) * Popraven Jozef Tiso, slovenský kněz a politik (1947)
19. dubna	* Císař Karel VI. vydal Pragmatickou sankci (1713) * Narodil se Ferdinand V. Dobrotivý, poslední korunovaný český král (1793) * Konec mostecké stávky severočeských horníků (1932) * Začátek povstání ve varšavském ghettu (1943) * Vypálení osady Ploština nacisty (1945) * Novým papežem zvolen J. Ratzinger – Benedikt XVI. (2005)
20. dubna	* Začátek 2. lateránského koncilu v Římě (1139) * Výroba 1. českých železničních vagonů v Ringhofferových závodech (1854) * Položení základního kamene Royal Albert Hall v Londýně (1867) * Narodil se nacistický diktátor Adolf Hitler (1889)
21. dubna	* Založení Říma (753 př. n. l.) * Slavnostní otevření Nosticova divadla v Praze (1783) * Narodila se britská královna Alžběta II. (1926) * Osvobození Aše americkou armádou (1945)
22. dubna	* Začátek války mezi Jiřím z Poděbrad a Zelenohorskou jednotou (1467) * Narodil se ruský revolucionář Vladimír Iljič Lenin (1870) * Začátek turecké genocidy proti Arménům (1915) * Osvobození Opavy Rudou armádou (1945) * 1. losování Sportky (1957)
23. dubna	* Mořeplavec Pedro Álvares Cabral doplul do Brazílie (1500) * Uzavření československo-rumunské spojenecké smlouvy (1921) * Vypálení obce Prlov nacisty (1945) * Zahájení „Akce Kámen“ (1948)

24. dubna	* Začátek rusko-turecké války (1877) * Začátek Velikonočního povstání v Irsku (1916) * Vyhlášení Karlovarských požadavků SdP (1938) * Popraven Harald Wiesmann, zodpovědný za vyhlazení Lidic (1947) * Vznik čs. mládežnické organizace Pionýr (1949)
25. dubna	* Začátek španělsko-americké války (1898) * Začátek bitvy o Gallipoli (1915) * Vznik politické strany Národní sjednocení (1935) * Americký nálet na Škodovy závody a letiště Bory v Plzni (1945) * Ruský nálet na Brno (1945) * Setkání Angličanů a Američanů s ruskými vojáky u Torgau (1945) * Začátek Karafiátové revoluce v Portugalsku – obnova demokracie (1974) * 1. česká expedice dosáhla severního pólu (1996)
26. dubna	* Založení gestapa (1933) * Bombardování baskického města Guernica německou legií Condor (1937) * Neúspěšný spojenecký nálet na Škodovy závody v Plzni (1942) * Útěk Witolda Pileckého z KT Osvětim (1943) * Osvobození Brna Rudou armádou (1945) * Havárie v sovětské jaderné elektrárně Černobyl (1986)
27. dubna	* Jiří z Poděbrad zvolen zemským správcem (1452) * Jmenování nové protektorátní vlády v čele s gen. Aloisem Eliášem (1939) * Heinrich Himmler vydal příkaz k otevření KT Osvětim (1940) * Osvobození Brna (1945) * Začátek druhé etapy „Akce K“ (1950) * Formální zánik Jugoslávie (1992)
28. dubna	* České korunovační klenoty se natrvalo vrátily z Vídně do Prahy (1867) * Výroba 1. české lokomotivy (1900) * Zemřel italský diktátor Benito Mussolini (1945)
29. dubna	* Svatba Adolfa Hitlera s Evou Braunovou (1945) * Osvobození KT Dachau americkou armádou (1945) * Osvobození Velehradu (1945) * Popravení parašutisté V. Gerik a K. Čurda, konfidenti gestapa (1947)
30. dubna	* Povýšení pražského biskupství na arcibiskupství (1344) * Přísaha 1. prezidenta USA George Washingtona (1789) * V českých zemích poprvé zaveden letní čas (1916) * Osvobození Ostravy (1945) * Sebevražda Adolfa Hitlera (1945)

ČTENÁŘSKÁ SOUTĚŽ JESENÍČKU

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 16/2024-2025:

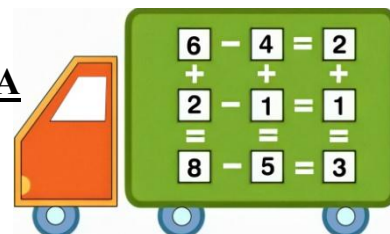
1.- OSMISMĚRKA

Kdo hledá, najde.

2.- URČI OBJEM TĚLESA

Těleso má objem 56 cm^3 .

3.- DOPLŇ ČÍSLA

1) DOPLŇ SLOVO

Doplň slovo, které k uvedené dvojici slov logicky patří, a napiš, o jaké trojice se jedná.

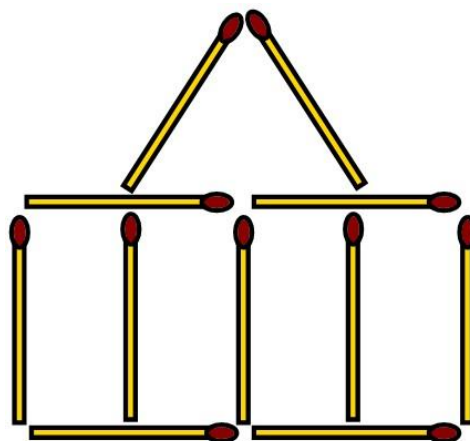
SANTA MARIA	PINTA		
TŘMÍNEK	KLADÍVKO		
BELGIE	LUCEMBURSKO		
TRIAS	JURA		
KAŠPAR	MELICHAR		

2) SUDOKU

Vylušti SUDOKU a napiš součet čísel ve zvýrazněných čtvercích.

		1	4				5	9
6					7	1		
8		3	6		1			
			7				1	
5		8		9	4		6	
		7						3
2	7			4	3	9		1
				1			4	5
1	5		8			3		

3) ZÁPALKOVÝ HLAVOLAM

Obrázek je vytvořen z 11 zápalek.

a) Přemísti dvě zápalky tak, abys dostal jedenáct čtverců.

b) Přemísti čtyři zápalky tak, abys dostal 15 čtverců.

4) NOČNÍ TRAMVAJ

Tři bratři čekali v noci na tramvaj. Když dlouho nejela, rozhodl se jeden z bratrů jít po směru jízdy a pak nasednout do tramvaje, druhý šel proti směru jízdy a pak nasedl a třetí čekal na zastávce. Kdo z nich se dostal nejdříve domů?